

EIERSKAPSKONTROLL OG FORVALTNINGSREVISJON

ORKLAND ENERGI HOLDING AS

PROSJEKTPLAN

Orkland kommune

November 2021

Prosjekt-ID

1 SAMMENDRAG AV PROSJEKTPLAN

Problemstilling	<ol style="list-style-type: none">1. Utøver Orkland kommune eierskapet i Orkland Energi Holding AS i tråd med prinsipper for god eierstyring?2. Er Orkland kommune sine interesser ivaretatt i selskapsomdannelser siden 2016 og fram til i dag?3. Er selskapsomdannelsene i Orkland Energi AS håndtert innenfor reglene for habilitet?4. Skjer transaksjoner mellom kommunen og konsernet til markedsmessige vilkår?5. Er det etablert en hensiktsmessig rapportering mellom mor- og datterselskap?
Kilder til kriterier	<ul style="list-style-type: none">• Aksjeloven• Kommuneloven• Energiloven• KS sine anbefalinger for god eierstyring• Norsk utvalg for eierstyring (NUES)
Metode	Protokoller og saksframstillinger. Regnskapsdata. Avtaler. Intervjuer.
Tidsplan	<ul style="list-style-type: none">• 340 antall timer• Leveres sekretær 15.09.2022
Prosjektteam	Oppdragsansvarlig revisor: Margrete Haugum mha@revisjonmidtnorge.no Prosjektmedarbeider: Thomas Furunes thomas.furunes@revisjonmidtnorge.no Styringsgruppe: <ul style="list-style-type: none">• Tor-Arne Stubbe• Johannes Nestvold Eventuelt ekstern bistand
Uavhengighetserklæring	Ingen av de involverte revisorer vil få habilitetsproblemer ved gjennomføringen av prosjektet.

	Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighetserklæring er vedlagt prosjektplanen.
Kontaktperson i Orkland kommune	Ordfører
Kontaktperson Orkland Energi Holding AS	Styreleder eller den styreleder utpeker

2 MANDAT

I dette kapitlet vil bestillingen bli utdypet og bakgrunnsinformasjon for prosjektet gjennomgått.

2.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Orkland kommune bestilte en eierskapskontroll og en forvaltningsrevisjon av Orkland Energi Holding AS (21.09.2021, sak 29/21). Eierskapskontrollen er en del av plan for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjonen av Orkland Energi Holding AS er en del av plan for forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget viser til plan for eierskapskontroll 2021-2024 og plan for forvaltningsrevisjon 2020–2024 og bestiller en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Orkland Energi Holding AS.
2. Prosjektplan med ressursramme og tidspunkt for ferdig rapport oversendes kontrollutvalgets sekretariat innen 24.11.2021 og legges frem for kontrollutvalget på utvalgets møte 07.12.2021.
3. Kontrollutvalget gir sekretariatet fullmakt til å følge opp prosjektet på vegne av utvalget

Revisjon Midt-Norge SA var til stede i møtet og orienterte om hvordan en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon kan legges opp. Fra behandlingen av saken går det fram at kontrollutvalget ønsket en innretning på prosjektet slik som revisor orienterte om i møtet.

2.2 Bakgrunnsinformasjon

På selskapets hjemmesider står det at Orkland Energi har gjennom mer enn 100 år vært en viktig bidragsyter til utvikling av den lokale energiforsyningen med vannkraft, strømmnett og fjernvarme. I dag er selskapet organisert som et konsern med et holdingselskap, og hel- eller deleide selskaper som ivaretar driften av det enkelte forretningsområdene. Orkland Energi Holding AS (OEH) er et aksjeselskap som er heleid av Orkland kommune. Holdingselskapet ble stiftet i 2016 og har fem datterselskap. Ingen av disse selskapene er nettselskap.

- **Orkland Energi Varme AS (heleid av OEH)**
 - Formål: Utvikling og utbygging av fjern- og nærvarmenett, samt foredling, produksjon og distribusjon av varme og kjøling. Selskapet kan engasjere seg i annen tilknyttet virksomhet, herunder delta helt eller delvis i andre selskaper med lignende formål ved aksjekjøp eller på annen måte.
- **Orkland Klima- og kuldeteknikk (OEH 60 %, Laksøyen Eiendom AS 40 %)**
 - Formål: Yte tekniske tjenester og salg av energi- og inneklimate relaterte produkter samt det som står i naturlig forbindelse med dette.

- **Orkland Energi AS (heleid av OEH)¹**
 - Formål: Salg av kraft, samt annen virksomhet og tjenester tilknyttet dette. Virksomheten kan også drives i samarbeid med, eller ved deltakelse i, andre foretak med tilsvarende eller lignende formål.
- **Orkland Energi Eiendom AS (heleid av OEH)**
 - Formål: Investeringsvirksomhet, eie aksjer i andre selskaper, investere i fast eiendom eller alt som står i forbindelse med dette.
- **Orkland Energi Produksjon AS (heleid av OEH)**
 - Formål: Produksjon og omsetning av energi, samt annen virksomhet og tjenester tilknyttet dette. Selskapet skal drives på sunn forretningsmessig basis med vekt på langsiktig verdiskapning og med fokus på miljøvennlig ressursutnyttelse. Virksomheten kan også drives i samarbeid med, eller ved deltakelse i, andre foretak med tilsvarende eller lignende

OEH sitt vedtektsfestede formål er:

Selv, gjennom hel- eller deleide selskaper eller ved å samarbeide med andre selskaper, å forestå investeringsvirksomhet, herunder investering i aksjer, obligasjoner, selskapsandeler, utlånsvirksomhet, fast eiendom og annen virksomhet beslektet med dette.

I tabellen under vises noen sentrale nøkkeltall for selskapene i konsernet.

Tabell 1. Økonomiske nøkkeltall for selskapene i konsernet i 2020, tall i 1000

Selskap	Omsetning	Driftsresultat	Egenkapitalandel
Orkland Energi Holding AS	3 540	-203	55,3
Orkland Energi AS (Kraftriket AS avd Orkland)	28 628	2 532	50,7
Orkland Energi Produksjon AS	1 171	-1 297	94,9
Orkland Energi Eiendom AS	1 928	347	79,3
Orkland Energi Varme AS	9 230	949	36,9
Orkland Klima- og kuldeteknikk	18 598	-4 574	-16,6

Bakgrunnen for opprettelsen av et holdingselskap er endringer i energiloven. I 2016 ble det vedtatt endringer i energiloven (LOV-1990-06-29-50) som innebærer at det må opprettes et

¹ Orkland Energi AS har besluttet fusjon med Kraftriket AS 01.11.2021.

selskapsmessig og funksjonelt skille for nettselskaper. Selskapsmessig skille innebærer etter § 4-6 at nettvirksomheten skal skilles fra virksomhet innen produksjon eller omsetning av elektrisk energi. Virksomhetene skal være organisert i selvstendige juridiske enheter.

Energiselskapene måtte da splitte opp virksomheten som var samlet i det gamle energiselskapet og etablere selvstendige juridiske enheter for nett og energiproduksjon. For kommunen som eier innebærer dette at kommunen er eier av holdingselskapet og har et indirekte eierskap til nett, energiproduksjon og annen virksomhet.

Den 23.06.2021 er det publisert på www.montelnews.com/no/news/1232537/orkland-energi-gar-inn-i-kraftriket at Orkland Energi går inn i Kraftriket AS. I artikkelen går det fram at Orkland Energi AS fortsatt vil markedsføre seg lokalt til Kraftriket Orkland og Trøndelag-konsernet vil også gå inn på eiersiden i Kraftriket. Orkland Energi blir det åttende energiselskapet som fusjonerer sitt strømselskap inn i Kraftriket.

Kraftriket AS er stiftet i 1995 og har hovedkontor på Hønefoss. Styreleder er Anders Johan Kvamme og daglig leder er Ørjan Bøyum.

I Brønnøysundregistrene er fusjonen registrert 01.11.2021.

3 PROSJEKTDESIGN

3.1 Avgrensning

I eierskapskontrollen vektlegges både kommunens direkte eierskap i Orkland Energi Holding AS og det indirekte eierskapet til datterselskapene. Revisjonen avgrenses til de selskapene hvor revisor har innsyn, altså selskaper som er heleid av kommunen. I utgangspunktet undersøker revisor perioden fra 2019 og fram til i dag. Når det gjelder selskapsomdannelser inkluderes prosessene omkring oppdelingen av selskapet som følge av endringene i energiloven. Denne selskapsomdannelsen skjedde i 2016. I disse selskapsomdannelsene avgrenses revisjonen til å omfatte habilitetsspørsmål og ivaretagelse av kommunens interesser.

3.2 Problemstillinger

Revisjonen har utarbeidet følgende problemstilling for eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjon av Orkland Energi Holding AS.

1. Utøver Orkland kommune eierskapet i Orkland Energi Holding AS i tråd med prinsipper for god eierstyring?

Forvaltningsrevisjon av Orkland Energi Holding AS

2. Er Orkland kommune sine interesser ivaretatt i selskapsomdannelser siden 2016 og fram til i dag?
3. Er selskapsomdannelsene i Orkland Energi AS håndtert innenfor reglene for habilitet?
4. Skjer transaksjoner mellom kommunen og konsernet til markedsmessige vilkår?
5. Er det etablert en hensiktsmessig rapportering mellom mor- og datterselskap?

Eierskapskontroll

Eierskapskontrollen handler om hvordan Orkland kommune utøver eierskapet i Orkland Energi Holding AS og det indirekte eierskapet i datterselskapene. En eierskapskontroll kan omfatte ulike forhold og revisjonen vil vektlegges styringsdokumenter slik som vedtekter, eierskapsmelding og lignende. Videre vektlegges forhold omkring representasjon i generalforsamling og gjennomføring av generalforsamlinger og eventuelle eiermøter. I dette inngår forhold omkring valg av styret.

Ivaretagelse av interesser

Tidligere da kommunen eide selskapet og all virksomhet var samlet, hadde kommunen en motivasjon for å eie selskapet. Orkland kommune får utbytte fra selskapet som kommer kommunen til gode. Denne problemstillingen undersøker hvordan kommunen har sikret seg at kommunens interesser blir ivaretatt for eksempel gjennom vedtekter, aksjonæravtaler eller annet avtaleverk.

Habilitet

I denne problemstillingen undersøkes det om prosessene og beslutningene i forbindelse med selskapsomdanning har foregått i tråd med reglene for habilitet og om det har oppstått uheldige rolleblandinger mellom selskaper og personer. Når et selskap splittes opp kan det lett oppstå uheldige sammensetninger av roller som kan utfordre habilitet. Dette handler om hvem som sitter med hvilket informasjonsgrunnlag og deltar i beslutninger.

Transaksjoner til markedsmessige vilkår

Denne problemstillingen omfatter transaksjoner mellom kommunen og morselskapet og mellom mor- og datterselskap. Aksjelovens §3-9 regulerer konserninterne transaksjoner. Dette omfatter at transaksjonene skal skje på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper, og at vesentlig avtaler mellom konsernselskap skal være skriftlig. Den samme paragrafen har også regler for utbytte og konsernbidrag mellom konsernselskaper.

Rapportering

Rapporteringen fra et selskap til eier har blitt mindre formell etter at kravet til utarbeidelse av årsberetning falt bort med virkning fra regnskapsåret 2017 for små foretak. Orkland Energi Holding og flere av datterselskapene kommer inn under reglene for små foretak som er oppfyllet av to av disse tre kriteriene; salgsinntekt 70 millioner, balansesum 35 millioner eller gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret 50 årsverk. Selv om det utarbeides en årsberetning, kan den gi sparsomt med opplysninger. Revisjonen vil undersøke nærmere forholdene omkring rapportering. Da energiselskapet ble splittet opp som følge av kravene i energiloven, fikk kommunen et indirekte eierskap til datterselskapene hvor det aller meste av virksomheten foregår. Det er da styret i morselskapet som utøver eierskapet i datterselskapene, som kan sette krav til rapporteringen og få rapport.

3.3 Kilder til kriterier

Aktuelle kilder til revisjonskriterier er:

- Aksjeloven
- Kommuneloven
- Energiloven
- KS sine anbefalinger for god eierstyring
- Norsk utvalg for eierstyring (NUES)

3.4 Metoder for innsamling av data

Det er aktuelt å samle inn formelle dokumenter fra selskapene i konsernet, slik som vedtekter og protokoller fra generalforsamlinger, samt styreprotokoller fra selskaper hvor revisor har innsyn. I utgangspunktet hentes det ut protokoller for 2019 og framover. For å dekke opp selskapsomdannelsene fra 2016 vil disse protokollene spesielt bli etterspurt. Med grunnlag i protokollene er det aktuelt å etterspørre bestemte saker som revisor ønsker å se nærmere på.

Protokollen fra generalforsamlingen 23.06.2021 viser at hele kommunestyret er eierrepresentant. Revisor vil her i dialog med ordfører vurdere hvordan datainnsamling fra eierrepresentanten skal gjennomføres. Eksempelvis kan det være aktuelt å bruke et spørreskjema.

Revisjonen vil også hente ut regnskapsdata fra kommunen, morselskapet og de datterselskapene hvor revisor har innsyn.

Det vil bli gjennomført intervju med styret i morselskapet og daglig leder. Underveis blir det vurdert om det er behov for å intervju styret i datterselskap og daglig leder i datterselskap.

Steinkjer 22.11.2021

Margrete Haugum

Oppdragsansvarlig revisor

KILDER

www.montelnews.com/no/news/1232537/orkland-energi-gar-inn-i-kraftriket

Energiloven

Aksjeloven

VEDLEGG 1: UAVHENGIGHETSERKLÆRING

PrvRevisjon Midt-Norge	
Prosjekt nr: EKFR	Kommune: Orkland kommune, Orkland Energi Holding AS
Vurdering av uavhengighet - revisors egen vurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt:	

Hovedreferanse:

Kommuneloven § 24-4
 Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3
 RS 200 -- Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4
 RS 220 -- Vilkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13
 RS 300 -- Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6
 Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Ansettelsesforhold:	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA</i>
Medlem i styrende Organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som ovenfor nevnte kommune deltar i.</i>
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<i>Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utførelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i> <i>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i> <i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver.</i>
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptre ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.</i>
Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Steinkjer 17.11.2021

Margrete Haugum
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

M Revisjon

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no